

Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855
श्रीहृष्म (अ० + म०) n. so v. a. श्रीहृष्मत्य RV. 6, 18, 14: अनु वाहृष्म श्रधे देव देवा मदन्.

श्रीहृष्मी (श्री + हृषी) adj. *Schlangen tödtend*: इमान्यर्वतः पूदक्षियो (masc.) वागिनीवतः AV. 10, 4, 7. — Vgl. श्रीहृष्मन्.

श्रीहृष्मत्र (अ० + क०) 1) m. *ein bes. vegetabilisches Gift (eine Art Pilz?)*, vgl. d. folg. W.) H. 1197. = मेयग्रजीवत् (*Gymnema sylvestre R. Br.*, ein an Hecken wachsender Strauch) ÇKDra. — 2) m. Name eines Landes (प्रत्ययवाः) H. 960 (pl.). श्रीहृष्मत्रं च विषयन् MBu. 1, 5515. Verz. d. B. H. No. 366. HARIV. 1114. श्रीहृष्मत्रे भव श्राद्धिकृतः: P. 3, 1, 7, Kār., Sch. LIA. I, 602, N. 1. — 3) f. आ. a) Zucker Rāgān. im ÇKDra. — b) N. pr. die Hauptstadt von Ahikākhatra MBu. 1, 5516. LIA. I, 602, N. 1. — Vgl. श्रीहृष्मत्र and श्रीहृष्मत्रे.

श्रीहृष्मत्रक (wie eben) n. *Pilz* NIR. 3, 16 und die Erläut.

श्रीहृष्मतुका f. *ein bes. kleines giftiges Thier* Suçr. 2, 290, 11. 292, 11.
श्रीहृष्मत (अ० + क०) 1) adj. a) *nicht gestellt, nicht festgesetzt u. s. w.* s. u. धा. — b) *ungeeignet, unauglich*: श्रीहृष्मत चिर्दर्ता जीरदानुः सिपासति RV. 8, 31, 2. क्लितास्तिन् — स्त्रीविवाहान् M. 3, 20. — c) *nicht vortheilhaft, nachtheilig, schädlich* ÇABDAK. im ÇKDra. ÇAT. Br. 2, 5, 2, 20. Kār. ÇR. 5, 3, 9. Suçr. 1, 72, 15. fgg. उत्पातान् R. 3, 30, 2. — 2) m. *Feind* AK. 2, 8, 1, 11. 2, 64. H. 729. तवाश्चिताः BHAG. 2, 36. RAGH. 4, 28. 11, 68. — 3) n. *Schaden, Kämele*: — सूक्ष्मनायश्चितं कर्तुं सम शक्तः: R. 5, 91, 2.
श्रीहृष्मतनामन् (श्रीहृष्मत + नामन्) adj. *noch unbenannt* ÇAT. Br. 6, 1, 3, 9. 9, 1, 2, 19.

श्रीहृष्मतिपिङ्का m. s. श्रीहृष्म.

श्रीहृष्मत् oder **श्रीहृष्मत्** (अ० + द०) adj. *schlangenzähnig* P. 5, 4, 145, Sch.
श्रीहृष्मद्यू (अ० + द०) m. nom. °दिर् *Feind der Schlangen oder Vṛtra's: a) Ichneumon (Viverra ichneumon), b) Pfau, c) Garuda, d) Indra* MED. sh. 49.

श्रीहृष्मन् (अ० + नस् *Nase*) P. 5, 4, 118, VARTT. 2 (इति नैमाः).

श्रीहृष्मामृत् (अ० + नामन् + भृत्) m. *ein Bein*. Baladeva's H. p. 76. — Vgl. श्रीहृष्मत्.

श्रीहृष्मनिर्वयना (अ० + नि०) f. *eine abgestreifte Schlangenhaut* ÇAT. Br. 14, 7, 2, 10 = Brh. AR. UP. 4, 4, 7. In den Handschr. निर्वयनो, das Wort stammt aber von द्वी.

श्रीहृष्मताक (अ० + प०) m. *eine bes. ungiftige Schlange* Suçr. 2, 263, 20.

श्रीहृष्मपुत्रका (अ० + पु०) m. *ein bes. geformtes Boot* HAR. 142.

श्रीहृष्मतन (अ० + पु०) m. und f. °ना *Geschwüre am After (bei Kindern)* Suçr. 1, 297, 15. 2, 122, 16. 18. 123, 2.

श्रीहृष्मेणा n. *Opium* Rāgān. im ÇKDra. — Vgl. श्रीहृष्म, wo श्रीहृष्मेणा für श्रीहृष्मेनका zu lesen ist.

श्रीहृष्मव्र m. N. pr. eines Rudra GĀTĀDH. im ÇKDra. श्रीहृष्मव्रदेवता f. = श्रीहृष्मव्रदेवता ČJor. im ÇKDra. Eine Entstellung von श्रीहृष्मद्यू: (s. u. बुद्ध्य).

श्रीहृष्मय (अ० + म०) m. *Furcht vor Schlangen*, bildl. von einer aus Misstrauen gegen die eigenen Unterthanen entspringenden Furcht eines Königs AK. 2, 8, 1, 30. H. 301.

श्रीहृष्मया (अ० + द०) f. Name einer Pflanze, *Flacourtie cataphracta Roxb.* (भूम्यामलकी), Rāgān. im ÇKDra.

Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855

श्रीहृष्मानु (अ० + भा०) adj. *scheinend wie Schlangen*: die Marut RV. 1, 172, 4 (voc.).

श्रीहृष्मन् (अ० + म०) m. 1) *Pfau* AK. 3, 4, 32. H. 14. MED. ६. 30. — 2) N. einer Pflanze (नामुली, गन्धनामुली) Rāgān. im ÇKDra. — 3) Garuḍa AK. H. p. 79. MED.

श्रीहृष्मत् (अ० + म०) m. *ein Bein*. Çiva's H. 199. — Vgl. श्रीहृष्मामृत्.

श्रीहृष्मन्यु (अ० + म०) adj. *grimmig wie Schlangen*: die Marut RV. 1, 64, 8, 9.

श्रीहृष्मर्दनी (अ० + म०) f. N. einer Pflanze, = श्रीहृष्म 2. Rāgān. im ÇKDra.

श्रीहृष्माय (von श्रीहृष्म + माया) adj. *vielgestaltig oder gewandt wie eine Schlange, denselben Wechsel von Formen und Farben zeigend*: श्रीहृष्माया श्रभि यन् RV. 4, 190, 4. पिप्रेराहृष्मायास्य ६, 20, ७. ये के च श्रामास्ति ना श्रीहृष्माया दिवो वृषिरे श्रीया सूधस्यै ३२, ५. (देवा): योतीर्या श्रीहृष्माया: ४०, 63, ५.

श्रीहृष्मामार (अ० + म०) m. N. einer Pflanze, = श्रीमेद्, श्रीमेद् Rāgān. im ÇKDra.

श्रीहृष्मदेवा (अ० + म०) m. dass. Rāgān. im ÇKDra.

श्रीहृष्मियु (अ० + दि०) m. *Pfau* H. 14.

श्रीहृष्मव्र m. *ein Bein*. Çiva's H. 197. beide Theile declin.: श्रूपे वुप्राय Sch. श्रीहृष्मव्रदेवता: f. pl. *das 26ste Mondhaus* 114. — Eine aus श्रीहृष्मव्रद्य: (s. u. बुद्ध्य) verunstaltete Form.

श्रीहृष्मव्र m. N. pr. eines Rudra: श्रीहृष्माद्विर्वद्यै (pl.) रह्यते धनदेन च MBu. 3, 3899. श्रीहृष्मव्र: HARIV. 163. श्रीहृष्मव्र॒: 14169. MBu. 1, 4826. verschiedene Purā in VP. 121, N. 17. श्रीहृष्मव्र॒: HARIV. 11332. श्रीहृष्मव्र॒ Mit. 142, 7. — Dasselben Ursprungs wie das vorang. Wort.

श्रीहृष्मता (अ० + ल०) f. N. zweier Pflanzen: 1) = श्रीहृष्म 2. — 2) *Betel* (ताम्बूली) Rāgān. im ÇKDra.

श्रीहृष्मोचन (अ० + लो०) m. N. pr. ein Diener Çiva's Vāpi zu H. 210.

श्रीहृष्मवस्त्रवन् (अ० + प्र० + स०) adj. *dessen Männer (die Marut) wie die Schlangen zischen*: Indra RV. 5, 33, 5.

श्रीहृष्मकव्य (अ० + स०) davon श्रीहृष्मकव्य nach gāṇa सुवास्त्रादि.

श्रीहृष्मकृष्ट (अ० + क०) n. *der siegreiche Kampf mit der Schlange (dem Dämon)* RV. 4, 61, 8. 130, 4. 163, 6. यज्ञस्तेव वशमहित्यै श्रावत् ३, 32, 12. 47, 4.

श्रीहृष्मद्दृण् (अ० + दृण्) adj. *Schlangen tödtend*, von einem Rosse RV. 4, 117, 9. 118, 9. von Indra, der den Dämon vernichtet 2, 13, 5. 19, 3. 30, 1. — Vgl. श्रीहृष्मी.

श्रीहृष्मी 1) m. N. eines von Indra und seinen Gehülfen bekämpften Dämons: यत्रा दश्यन्तुयो रिषानाः कुत्साय मन्मन्त्राद्य दृष्यतः: RV. 10, 138, 1. ये मुराणः पूर्वान्तः ये दश्यते: ये दश्यते पूर्व यामर्त्। श्रुतचक्रे ये देखेत्वा वर्तुनेः १44, 4. Vgl. श्रीहृष्मव्रुद्य and श्रीहृष्म, mit welchem letztern das Wort vielleicht gleichbedeutend ist. — 2) RV. 9, 77, 5: इन्द्रेण महेव वायो धन्वत् गायते । इन्द्रायामो श्रीहृष्म न चारेवः. Auch hier wäre die Bedeutung *Schlange* nicht unmöglich. — 3) f. *Kuh* NAIGH. 2, 11. — 4) du. श्रीहृष्म (vielleicht Irrthum für श्रूणी) *Himmel und Erde* NAIGH. 3, 30.

1. **श्रीहृष्मीन** (von श्रीहृष्म) P. 6, 4, 145. adj. *über mehrere Tage sich erstreckend, insbes. m. (mit hinzugedachtem स्तोम oder यज्ञ) eine mehrstä-*